

22. Möjliggör för näringslivet och enskilda att på bästa sätt kunna tillvarata värdet i data genererad av offentliga organ

Regelverk: Genomförande av EU-direktiv 2019/1024 om öppna data och vidareutnyttjande av information från den offentliga sektorn genom en ny lag som föreslagits i SOU 2020:55 men som ännu inte genomförts med tillkommande föreskrifter och instruktioner m.m. för myndigheter.

Mottagare: Infrastrukturdepartementet, Näringsdepartementet, Utbildningsdepartementet, Socialdepartementet och Justitiedepartementet samt berörda myndigheters huvudmän

Påverkan på företag idag

Att främja öppna data och datadriven innovation är ett område där Sverige hittills har presterat relativt dåligt. Lagen (2010:566) om vidareutnyttjande av handlingar från den offentliga förvaltningen (i det följande "PSI-lagen") har fått begränsat genomslag.

Det är mycket viktigt att Sveriges genomförande av EU-direktiv 2019/1024 om öppna data och vidareutnyttjande av information från den offentliga sektorn (i det följande "Öppna datadirektivet") genom en ny lag ("Öppna datalagen") sker fullt ut.

I de delar Öppna datadirektivet fastställer minimiregler och praktiska arrangemang för att underlätta vidareutnyttjandet av *öppna data* som innehas av offentliga myndigheter och vissa typer av offentligt ägda bolag bör regeringen kraftfullt verka för att näringslivet och enskilda på bästa sätt kan tillvarata värdet i data genererad av offentliga organ.

Regleringen bör så långt möjligt uppmuntra myndigheter att göra handlingar tillgängliga för vidareutnyttjande, samt främja och uppmuntra sådant vidareutnyttjande.

Åtgärdsförslag

Det nya Öppna data-direktivet skulle införlivas i svensk rätt senast den 17 juli 2021 men direktivet har ännu inte resulterat i konkreta lagstiftningsåtgärder.

I september 2020 lämnade Öppna data-utredningen över sitt huvudbetänkande (SOU 2020:55) där det bl.a. framgår att Öppna data-direktivet ska genomföras genom en ny lag, för att förtydliga tillämpningsområdet och klargöra vilka krav som ställs på myndigheterna.

Sverige saknar ännu lagförslag vilket bl.a. lett till att EU-kommissionen lämnat en formell under rättelse som kan leda till att kommissionen senare överlämnar ärendet till EU-domstolen såvida inte Sverige vidtar de åtgärder som krävs för att genomföra direktivet.

Sverige måste bli bättre, mycket bättre, för att svenska företag inte ska förlora konkurrenskraft i ett internationellt perspektiv.

Öppna data-direktivet måste implementeras fullt ut så att näringslivet och enskilda på bästa sätt kan tillvarata värdet i data genererad av offentliga organ. Det bör bl.a. i författningstexter i relevanta delar införas skärpta skrivningarna med målsättning att ännu effektivare och tydligare möjliggöra för näringslivet och enskilda att på bästa sätt kunna tillvarata värdet i data genererad av offentliga organ.

Vidare måste ansvarsrollerna, när flera myndigheter och offentliga företag innehar samma information, förtydligas. Det är viktigt att data, särskilt värdefulla datamängder och forskningsdata, så långt

möjligt tillhandahållas avgiftsfritt. Detta för att stimulera innovation och utveckling av nya tjänster, särskilt för mindre och nystartade företag som är mer priskänsliga.

Regeringen har publicerat en ny datastrategi som uttrycker goda ambitioner med delmål om bl.a. bättre tillgång till data som delas öppet eller kontrollerat. Detta är steg i rätt riktning, även om ambitionerna i strategin hade kunnat vara mer ambitiösa och skyndsamma.

Bedömning av åtgärdsförslagets effekter för företagen

Tillgång till data genererad av offentliga organ om exempelvis statistik, demografi, kollektivtrafik, meteorologi och geografiska data kan öppna upp för vidareutveckling av befintliga verksamheter och användas till att framställa nya lösningar på samhällsliga problem. Att öka mängden publicerade offentliga data kan således leda till innovationsmässiga framsteg, medföra effektiviseringar inom branscher och på så sätt generera ekonomisk tillväxt. Datadelning från det offentliga till det privata leder även till ett mer transparent samhälle med mer upplysta medborgare, vilket gynnar demokratin.

Kontaktuppgifter

Svenskt Näringsliv, Carola Ekblad
0725-17 84 21, carola.ekblad@svensktnaringsliv.se

Fastighetsägarna, Rikard Silverfur
08-613 57 20, rikard.silverfur@fastighetsagarna.se